

„СПЕКТАР“ МЕЃУНАРОДНО СТИСАННЕ ЗА ЛИТЕРАТУРНА НАУКА
Институт за македонска литература, Скопје

СПЕКТАР	гол. XXXII	бр. 64	стр. 186	Скопје, 2014
---------	------------	--------	----------	--------------

Редакција:

д-р Ана Мартинова (Македонија, главен и одговорен уредник);
д-р Ванга Субото (Словенија), д-р Борислав Павловски (Хрватска),
д-р Марија Проскурина (Руска Федерација),
д-р Лек Мјодисеки (Полска), д-р Биљана Сиклиќ (Србија)

Стручен рецензент:

д-р Јенка Татаровска

Лектура:

д-р Звонко Танески

Излегува двапати годишно

Изданието е објавено со материјална поддршка на
Министерството за култура на Република Македонија

Адреса:

Институт за македонска литература
(за списанието „Спектар“)
Трпизор Прличев 5, п.фах 455
1000 Скопје

(ракопиците не се враќаат)
тел./факс (02) 3220-309

електронска верзија на списанието
<http://iml.edu.mk/index.php/zdanija/mezijunarodni-spisanija/spektar>

Скопје, 2014

“SPEKTAR” INTERNATIONAL LITERARY SCIENCE JOURNAL
Institute of Macedonian Literature, Skopje

SPEKTAR	Vol. XXXII	№. 64	pp. 186	Skopje, 2014
---------	------------	-------	---------	--------------

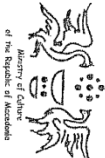
Editorial board:
Ana Marinovska (Macedonia, Editor in Chief),
Nanina Subiotto (Slovenia), Borislav Pavlovski (Croatia),
Marya Proskurnina (Russia),
Lech Miodynski (Poland), Biljana Sikimic (Serbia)

Reviewed by:
Lentka Tatarovska

Macedonian Language Editor:
Zvonko Janeski

Published twice a year

This issue is supported by Ministry of Culture
of Republic of Macedonia

Address:
Institute for Macedonian Literature
(for Spektar)
Grigor Prichev 5, POB 455
1000 Skopje
Republic of Macedonia
phone/fax ++389 2 3220-309
e-version of Journal at:
<http://iml.edu.mk/index.php/zdanija/megjunarodni-sprisanija/spektar>

Skopje, 2014

СОДРЖИНА / CONTENT

ЛИТЕРАТУРНА ИСТОРИЈА LITERARY HISTORY

ЛИТУРГИСКАТА РЕФОРМА ВО XIV БЕК И РАЗВОЈОТ НА
ХИМНОГРАФСКОТО ТВОРЕШТВО
д-р Илџа Велев 9

THE LITURGICAL REFORMS IN XIV CENTURY AND THE DEVELOPMENT
OF HYMNOGRAPHY
Ilja Velev

ГРИГОР К. АЛЕКСИЕВ: ПРОСВЕТЕЛ ДЕЈЦ, ДУХОВНИК, ПУБЛИЦИСТ И
ПРЕВЕДУВАЧ
м-р Славчо Ковиљоски 17

GRIGOR K. ALEXIEV: EDUCATOR, PRIEST, PUBLICIST AND
TRANSLATOR
Slavcho Koviloski

СОВРЕМЕНА МАКЕДОНСКА КНИЖЕВНОСТ CONTEMPORARY MACEDONIAN LITERATURE

РАСКАЖУВАЊЕ НА МИРИСИТЕ (Омаж за Димитар Солев)
д-р Соба Стојменска-Ерсевер 31

NARRATION OF SMELLS (Homage to Dimitar Solev)
Sofja Stojmenska-Elzezer

ПАРОДИЈА НА ГОЛЕМАТА НАЦИОНАЛНА ДРАМА ВО ДРАМАТА
БАЛКАНОТ НЕ Е МРТОВ ИЛИ МАТИЈА ЕДЕЛВАС ОД ДЕЈАН ДУКОВСКИ
д-р Ивџа Вакониќ 39

PARODY OF THE GREAT NATIONAL DRAMA IN THE PLAY *BALCAN IS
NOT DEAD* BY DEJAN DUKOVSKI
Ivica Baković

ЛИТЕРАТУРНИ ВРСКИ – РЕЦИПИНГ ОД СВЕТОГ LITERARY CONNECTIONS	125
„КАМЕННИ СПАВАЧ“ НА МАК / ДИЗЈАН ИЛИ ДОВИКУВАЊЕ МЕЃУ ВЕКОВИТЕ д-р Пауле Радичевиќ	125
FOUCAULT'S DELIBERATION OF THE SUBJECT – AN INTERPRETATION OF THE CONCEPT OF IDENTITY/SUBJECT IN ITS CULTURAL MEANING Zlatko Popovski	141
МИТ/ФОЛКЛОР MITH/FOLKLORE	149
ПРИКАЗНАТА ЗА СИЛЈАН ШТРКОТ И МАКЕДОНСКАТА СТВАРНОСТ д-р Јуси Караџиќ-Чочоровска	149
THE STORY OF SILJAN THE STORK AND MACEDONIAN REALITY Lusi Karanikolova-Chochorovska	167
ПРОЦЕСОТ НА ПРЕМИН ОД ОБРЕД ВО ТЕАТРАЛ м-р Тихомир Стојановски	167
PROCESS OF TRANSITION FROM RITUAL TO THEATRE Tihomir Stojanovski	174
ПРИКАЗИ-РЕЦЕНЗИИ-ОСВРТИ REVIEWS	180
ЗА НОВОТО ИЗДАНИЕ НА ИСТОРИЈАТА НА МАКЕДОНСКАТА СРЕДНОВЕКОВНА КНИЖЕВНОСТ Маја Јакимовска-Тошиќ	180
СВОЕВИДНА ЕНИЦКЛОПЕДИЈА НА МАКЕДОНСКАТА НАРОДНА КУЛТУРА И НА ПРАЗНИЧНОТО ЖИВЕЕЊЕ Илија Велев	180
КНИЖЕВНИ, ЈАЗИЧНИ И КУЛТУРОЛОШКИ ТЕМИ НА IV МЕЃУНАРОДЕН НАУЧЕН СОБИР ЗА МАКЕДОНСКО-ХРВАТСКИТЕ ВРСКИ Саргис Трајанова	180

ЛИТЕРАТУРНИ ВРСКИ – РЕЦИПИНГ ОД СВЕТОГ LITERARY CONNECTIONS	70
„КАМЕННИ СПАВАЧ“ НА МАК / ДИЗЈАН ИЛИ ДОВИКУВАЊЕ МЕЃУ ВЕКОВИТЕ д-р Пауле Радичевиќ	70
STONE SLEEPER BY MAK DIZDAR OR A DIALOGUE BETWEEN CENTURIES Naume Radichevski	87
АВТОРОТ Е МРТОВ... ИА ЖИВЕЕ АВТОРОТ! (теоретските и романистките концептуализации на авторството) Марија Ѓорѓиева Дипова	87
THE AUTHOR IS DEAD. LONG LIVE THE AUTHOR! (theoretical and novelistic conceptualizations of the authorship) Marija Gjorgijeva Dipova	105
БАЛКАНСКАТА МИТОЛОГИЈА НА КРВА ВО РОМАНОТ „ВАМПИР“ ОД БОРИС ПЕРИЌ м-р Николка Нолевска	105
BALKAN MYTHOLOGY OF BLOOD IN THE NOVEL „VAMPIRE“ BY BORIS PERIC Nikolinka Nolevska	114
ТЕОРИЈА/ПОЕТИКА THEORY/POETICS	114
ЕСТЕТИСКИОТ ОБЈЕКТ / ПОЛИФОНИЈА д-р Афирим А. Реџеџи	114
AESTHETIC OBJECT / POLYPHONY Afrim A. Ređepi	114
АВТОМАТОЛОШКИТЕ АСПЕКТИ И (ДЕ)КОЛОНИЗАЦИЈАТА ВО РОМАНОТ „БУЈА ОД ПРЕДГРАДИЕТО“ ОД ХАШИФ КУРЕШИ м-р Ѓина Стефанова	114
AUTO-IMAGOLOGICAL ASPECTS AND (DE)COLONISATION IN THE NOVEL „THE BUDDHA OF SUBURBIA“ BY HANIF KUREISHI Nina Stefanova	114

ПРИКАЗНАТА ЗА СИЛЈАН ШТРКОТ И МАКЕДОНСКАТА СТВАРНОСТ

д-р Јули Каранинкова-Чочоровска

Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип
Филолошки факултет, Штип

Клучни зборови: мини-жанр, исказ-формула, македонски културен код, македонска стварност.
Keywords: mini-genre, formula-expression, Macedonian cultural code, Macedonian reality.

1. ПРИСТАП

Во многу значајната статија „Марко К. Цепенков“, Блаже Конески, зборувајќи за стилот на патријархот на македонскиот раскажувачки фолклор, меѓу другото, ги наметнува и прашањата: „Што е во стилот на нашата народна приказна стара основа, што претставува своеобразно проникнување со други стилски материји, до каде се простират и на кои животни услови им одговараат извесни стилски карактеристики во народното кажување?...“ (Конески, 1981:80). Ги оставил овие дилеми Конески други да ги решаваат.

Се обидувам, се разбира, само делумно да одговорам на тие прашања, особено на она за распространетоста на разнородните „стилските материји“ и животните прилики на кои тие им соодветствуваат. Притоа, се потпирам на оној аспект на Цепенковиот стил во приказната за „Сиџан Штркот“, а што произлегува од неговата уметност за „вметнување“ мини-жанри (= пословици, поговорки, сентенци), во навидум ординарното кажување, како и на оние спонтани, речиси ненамерни коментари, содржини и соопштениеја кои посредно ја откриваат деветнаесетвековната македонска стварност. И не само наа.

Нема да говорам за оние, како што ги нарекува Конески „грамамати“, на стилот на самообразувањето запишувач, а кои го оддалечуваат

Проф. д-р Луси Караниколова

Филолошки факултет, Универзитет „Гоце Делчев“, Штип

„ПРИКАЗНАТА ЗА СИЛЈАН ШТРКОТ И МАКЕДОНСКАТА СТВАРНОСТ“

**(ИЛИ: ЗОШТО СИЛЈАН ОД МАЛО КОЊАРИ ДОЈДЕ ВО СКОПЈЕ И ШТО ИМ
КАЖА НА МИНИСТРИТЕ И АМБАСАДОРИТЕ)**

РЕЗИМЕ

Оваа статија претставува своевиден обид за мистификација на приказната за Силјан штркот, запишана од патријархот на македонскиот раскажувачки фолклор, Марко Цепенков. Текстот, условно е поделен на два дела. Едниот ги објаснува допирните точки на одделни нарративни аспекти, главно мини-жанрите (=искази-формули) во приказната со современата македонска стварност, односно нивната рефлексija во културниот систем. Вториот пак, се обидува да го имитира раскажувачкиот манир на Цепенков, по таков начин што се симулира разговорна ситуација меѓу ликот Силјан, дојден, денеска, во македонската метропола и некои претставници на македонската влада и дипломатскиот кор во државава.

Целта на статијата е, преку третманот на „трагите на фолклорот во современата култура“, да се алудира на актуелните политички, економски и воопшто егзистенцијални „македонски состојби“ и, се разбира, да се даде сопствено видување во таа смисла.

Клучни зборови: мини-жанр, исказ-формула, македонски културен код, прашањето за името, македонска стварност.

1. ПРИСТАП

Во многу значајната статија „Марко К. Цепенков“, Блаже Конески, зборувајќи за стилот на патријархот на македонскиот раскажувачки фолклор, меѓу другото, ги наметнува и прашањата: „Што е во стилот на нашата народна приказна стара основа, што претставува своеобразно проникнување со други стилски материи, до каде се простираат и на кои животни услови им одговараат извесни стилски карактеристики во народното кажување?...“ (Конески, 1981:80). Ги оставил овие дилеми Конески други да ги решаваат.

Се обидувам, се разбира, само делумно да одговорам на тие прашања, особено на она за распространетоста на разнородните „стилските материи“ и животните прилики на кои тие им соодветствуваат. Притоа, се потпирам на оној аспект на Цепенковиот стил во приказната за „Силјан Штркот“, а што произлегува од неговата умешност за „вметнување“ мини-жанри (=пословици, поговорки, сентенци), во навидум ординарното кажување, како

и на оние спонтани, речиси ненамерни коментари, содржини и соопштенија кои посредно ја откриваат деветнаесетвековната македонска стварност. И не само неа.

Нема да говорам за оние, како што ги нарекува Конески „грапавости“ на стилот на самообразуванот запишувач, а кои го оддалечуваат Цепенкова од регуларните законитости на раскажувачката проза. Само сакам, во нашата најпозната народна и најубава приказна на Цепенков да ги „прочитам“ и евентуално да ги растајнам карактерните одлики на Македонецот-некогашен и сегашен. Затоа, склона сум на Силјан од Мало Коњари да гледам како на современски лик, како на своевидна парадигма на македонскиот човек.

2. НОТАЦИИ - БЕЗВРЕМЕНСКИ И МАКЕДОНИСТИЧКИ

Приказната за мрзливиот син на Божин коњарецот, за неговите „фактички“ и „фиктивни“, ментални и телесни метаморфози со нагласена поучителна димензија нуди низа нотации со безвременско, универзално значење. Мислам пред сè на деветте мини-жанри (=искази формули), колку што квантитативно ги има во оваа приказна и на бројните, иманентни за раскажувачката постапка на Цепенков „соопштенија“, а кои се квалификуваат со, ако смеам така да ја наречам, имплицитна, но типична „македонистичност“.

2.1. За исказите формули

Вметнатите пословици и поговорки во запишаните од Цепенков приказни се најчесто во функција на „предавањето на мотивот“ и нараторското креирање на ликот: „Тој ужива да го создава ликот, со еден одмерен ритам, да го погаѓа начинот на зборување што му оговара, да се враќа повторно и повторно на него, понекогаш и претерувајќи, да го начека моментот кога ќе може со згодна пословица или приговорка да ја разреши ситуацијата“ (Конески, 1981:82)

Исказот-формула (изрека, поговорка, пословица, сентенца) претставува инвентивно формулиран заклучок (=суд) од животното искуство. Концизната форма на мини-жанрот допушта тој да биде лесен за рецепција и паметење, така што како таков, широко е прифатен од традицијата. Сепак, наивноста не е нивна одлика. Длабоката мудрост, што како легитимен семантички багаж мини-жанрите ја носат со себе, претставува предуслов за воопштено, безвременско, општочовечко и општоважечко траење.

Врховен квалификатив на исказот-формула претставува неговото усно или писмено постоење во форма на суд, тврдење, категоричка или помалку категоричка констатација,

чие потекло е, секако, емпириско или „широко наративно“. Тој, по дефиниција, поседува семантичка густина, чија „кондензираност“ е колку резултат на претходни, „отсутни“ дејства (значи тој е „последница“ на перфект), толку има и визионерска димензија (т.е. упатува на идни, можни или претпоставени настани). Тоа всушност значи дека исказот-формула освен што настапува од ретроспективна позиција уште и упатува на законитости кои не може да се менуваат. „Минатоста“ и „идноста“ на мини-жанрот ја гарантираат неговата универзализација.

Во приказната за Силјан Штркот, исказот формула е не само показател на вкоренетоста на нејзиниот инвентивен запишувач во македонската традиција. Тие се суптилно и умешно вметнати во ткивото на текстот (вкупно 9 на 24 страници печатен текст), така што колку што соодветствуваат на дадениот наративниот момент, исто толку се резултат и на емпиријата – македонска и општочовечка, и на тенденцијата да се насочуваат спрема идните раскажани настани, како нивна логична последница. Ќе си допуштам да речам дека, во Цепенковите мини-жанри во „Силјан Штркот“ препознавам безмалку индискретна помакедонченост на нивната универзална вредност. И перманентно присутна морализација-упатена на Силјана и на секој еден што се гледа себеси во него.

Еве ги деветте искази формули во приказната:

„Арно ама Силјан беше ватил еден лош пат, тики ич не го слушаше татка си и мајка си, што велат: *вај, бај да не се настрвит пес на касапница, да после мачно је да се одучит*“ (курз. Л.К.) (Цепенков, 1989: 214).

„Тој многу пати велеше: *кој ојт од кол на кол, коло...ќе му се пикне*“ (курз. Л.К.) (Цепенков, 1989: 215);

„Ќе дојди саатот што мојве зборои сè по глаа ќе те удрат и тогај ќе поверуваш; арно, ама што рекол некој: *ќе ти дојдит умот, ама ќе си појдит кумот*“ (курз. Л.К.) (Цепенков, 1989: 215).

„*Не треба чоек да се радуат многу, ни да жалит многу, оти зијан ќе го најдит*“ (курз. Л.К.) (Цепенков, 1989: 225).

„*Да што рекле стари: зла супраа – готтоа штета*“ (курз. Л.К.) (Цепенков, 1989: 225).

„Ех, кој не слуша татко и мајка – си рекол сам со себе – *клетвата го ваќа*“ (курз. Л.К.) (Цепенков, 1989: 225).

„*На такваа глава таков брч, што го велит тој збор татко*“ (курз. Л.К.) (Цепенков, 1989: 226).

„Пуста лутина чоечка је лоша, тики чоек колку да се чуа да не згреши, пак ќе згреши“ (курз. Л.К.) (Цепенков, 1989: 229).

„Ѓаолот ни орат ни копат, само луѓе скаруат“ (курз. Л.К.) (Цепенков, 1989: 232).

Ако се знае дека се или извлечени од искуството или пак се последичен ефект на заситена нарративна каузалност, или се и едното и другото и како такви носат белег на универзалност која лесно се „чита“, тогаш „помакедонченоста“ на мини-жанрите во „Силјан Штркот“ е најмногу резултат на дискурсот и животната мудрост на брилијантниот запишувач и неизмерно симпатичните дијалектизми. Цепенковата стилска „интервенција“ во исказите формули не им попречува тие и натаму да продолжат да ѝ припаѓаат на својата класа.

2.2. „Македонситичките“ нотации

Потпирајќи се и следејќи ги „препораките“ на Конески по однос на Цепенковиот раскажувачки манир, продолжувам да се обидувам, во приказната за Силјан Штркот да изолирам и препознаам нотации, искази и соопштенија, чии квалификации сметам дека го презентираат и репрезентираат македонскиот менталитет, некогашен, главно деветнаесетовеквен, денешен и можеби (и не дај Боже!) и секогашен.

Станува збор за неколку стенограми и менталограми, Силјанови или на Аџи Кљак-кљак, или пак на некој селанец и неколку нараторски (читај Цепенкови) коментари и констатации кои на себесвојствен начин го квалификуваат тогашниот човек, но индиректно нè принудуваат во нив да се препознаеме и себеси, луѓето од современата македонската стварност.

Во оваа смисла, Конески вели дека Цепенков „(...) во своите записи конзервирал ред случки и типови од своето време, не само поради тоа што зачувал од заборавта многу народни кажувања и верувања, ами пред сè поради начинот како успеал да ги зачува, преку оној стил што ним им одговарал и преку кој тие целосно се оживуваат (...) Овој стил, според Конески, не треба да го прирамнуваме сосем со секидневната реч, иако му е таа основниот извор“ (Конески, 1981: 78, 79).

Тој Цепенков начин на кажување, прикажување и раскажување, тој негов стил, се разбира без и самиот да имал таква намера, стигнува до наше време. Еве по каков начин.

Една менталограма Силјанова го карактеризира и него и македонскиот човек: „Лели за инает, еден тоар сол ќе јадам, ама не му се поклонуам“ (Цепенков, 1989:216). Во ова Силјаново размислување, во миговите кога одбива да ги послуша советите на татка си читам типичен македонски инает, кој и не е толку лош како што може да се причини „на прв поглед“. Ако не бевме „инаетлива нација“ кој знае дали ќе опстаневме во вековите наназад, а можеби уште помалку денеска, кога ни се заканува опасност да останеме „слепи

црево на Балканот“, во услови на наметнат спор околу името на татковината ни и оспорен национален идентитет, главно од јужниот сосед.

За типично македонско, но и типично човечко го наоѓам и покајувањето после сторената грешка, кога вината најчесто се префрла врз кој било друг, само не врз себе. Во таа смисла, нашиот Силјан еве вака размислува: „Ах, мајче! Ах татче! Ах, мое мило синче Велко и ти, моја мила сестро! И ти, моја мила домаќинко! Дали ќе видите вечерва некој сон оти јас се избавив од улаото море што ќе ме удаеше? (...) Ах, татко, татко, за ошто толку лошо ме колна за да дојдам во оваа пустелија!“ (Цепенков, 1989:217, 218).

Уште потипична македонска и човечка е маката Силјанова кога се наоѓа сам на пустиот остров: „Тоа само му било мака што не можел да види некаков пат и да види некоја чоечка трага“ (Цепенков, 1989:219). Арно ама, маката не е мака ако не се сподели со некого! Воопшто не е по „македонски“, човек сам да си ја носи маката... Зашто мора тоа некому да му се каже, за оттаму да се роди модифицирана приказна што ќе се прикажува надолго и нашироко...

Вчудоневидувањето на Силјана дека сите Аџикљаковци и пустоостровци го познаваат, денеска, за нас не е, заправо не треба воопшто да биде предмет на чудење. Зашто имено, ако некого не го познаваш во Македонија или ако не ти е роднина, тогаш си го видел негде, пријател е на твои пријатели или сватови и, на крајот на краиштата, го знаеш, како што во последниве години популарно се вели - „од општа култура“. Вакво нешто сигурно нема во Вашингтон или во Њујорк.

Тие чудни долгоноги и долгоклуни Аџикљаковци, не само што го познаваат Силјана туку уште и знаат многу што за него: „Туку седи Силан и се чуди на тоа што му кажуеле, каква работа ќе бидит таа, луѓе невидени, ни чуени, да му прикажуваат за сè што имал дома и за што му се сторило нему и во селото“ (Цепенков, 1989:221). Баш е по македонски, па и по балкански, сè да знаеме, точно или неточно, не е важно, за комшиите ни, за роднините, за политичарите и градоначалниците. И, згора на тоа, да тврдиме дека нашите информации имаат доверлив и неприкосновен извор, така што се „сто по сто“ точни!...

Сепак, дека не сме толку лоши, ни потврдува и ментално „преобразениот“ Силјан кој „(...) неколку месеци што си седел така, во сите полцки работи им помагал. Али је тој Силјан што не работеше дома, кај татка си? Тамо (на остворот кај Аџикљаковци, заб. моја) работел гологлаечки и јуначки“ (Цепенков, 1989:224).

Два фрагмента од приказната, според својот карактер се типично македонски, заправо „општомакедонски“:

Имено, една стенограма на Силјана Штркот го прикажува типично македонското поведење (веројатно и човечко, воопшто), кога во услови на „нож до коска“ го моли Бога

да му прости или помогне, да си се врати на состојбата пред грешката, оти таа била попријатна и поподнослива: „Ах Боженце, и ти златна Богоројце! Ви се молам, душата да не ми ‘а земите, дур не се сторам пак чоек и тогај ќе познаит татко ми и мајка ми, како ќе работам во куката и како ќе ѝ слушам“ (Цепенков, 1989:226, 227).

И уште еден нараторски коментар, слика и прилика на прочуените ни македонски гостопримство и љубопитство: „Се расчу низ селото оти Силјан Божиноски си дошол од ацилак. Секому радос му дошло оти аци Силјан си дошол и отрчал да го види и добре дојде да му речи“ (Цепенков, 1989:233).

(Не успеав, за жал или можеби за среќа, во приказната на Силан Штркот да ја препознаам категоријата, или во современ булеварски вокабулар кажано - институцијата ВРСКИ, оти кај нас секоја работа ќе можеш да ја завршиш ако имаш познати таму и таму...)

Ако во исказите формули не беше тешко да се препознае извесна помакедонченост на универзалната порака, тогаш исто така и во овие нотации со македонистички призив, не претставува проблем да се насре нивната, макар и повремена општочовечност. Оти Цепенков го стори Силјана Македонец, а пак, Македонците, вакви или онакви, не се многу поразлични од луѓето во светот.

3. СИЛЈАН МАКЕДОНЕЦОТ ВО МАКЕДОНСКАТА СТВАРНОСТ

Овој Цепенков Силјан Македонецот не умре. Барем не во неговата приказна. Зашто, за волја на вистината, Цепенков не остави податоци за неговата смрт. (Цепенков не запиша дека среќно и весело Силјан си живееше до крајот на животот. Значи, тој може да е сè уште, ако не на друго место во Македонија, тогаш барем во Мало Коњари).

Под претпоставка дека овој и таков Силјан, во втората деценија на 21-от век, благодарение на уставно загарантираното право на „слобода на движење“ (и мислење) и во услови на масовно практикувана парламентарна демократија, од Мало Коњари да дојде во Скопје, тој, челниците на државата, веројатно би ги охрабрил во настојувањето да не си го промениме името и да истраеме во напорите на патот кон ЕУ и НАТО.

Мојот скромн обид за мистификација на Силјан Штркот, односно Силјан Македонецот уште претпоставува дека човекот што се беше сторил штрк, за пак да стане човек, а во нашата стварност прерасна во „голем“ Македонец,ј можеби уште би побарал од државниот врв еден маркантен споменик за неговиот потатко Марко Цепенков... Само толку.

Веројатно патилата го беа научиле Силјана на скромност...

Зарем не се препознаваме НИЕ, некогашните и денешни Македонци во овој прекрасен Силјан?

4. КОМЕНТАР

Мрзливоста го престори Силјана од Мало Коњари, Прилепско во штрк. Лекцијата „штрк“ пак, го преобрази во син на својот татко и татко на својот син. Потребата да се биде подобар го доведе до свеста – да се стане подобар.

Има уште метаморфози овој Силјан. Македонски. Тие се дело на Марко Цепенков, кој пак дотолку го прослави својот Силјан, што тој стана светски познат - како Siljan the Stork. Кој знае каков ќе беше Силјан од „обичното“ народно кажување и прикажување, ако не беше бил Цепенков раскажувач од јак ков. Стилските интервенции на извонредниот креатор на македонската народна приказна допуштија во „обичниот“ Силјан да го видиме Македонецот. И конечно-да се видиме себе. Кои сме, какви сме и, се рабира, каде одиме.

И најпосле, штом Силјан Штркот, алијас Силјан Македонецот е Цепенкова рожба, тогаш, да се согласиме и со Конески кога вели: „Ако воопшто штрковите го носат породот, ние сме пород на Силјана Штркот“ (Конески, 1981:87).

Prof doctor Lusi Karanikolova

Faculty of Filology, „Goce Delcev“, University - Stip

„ The story of Siljan the Stork and Macedonian reality "(OR: WHY SILJAN came from Dolno Konjare village to Skopje city and what he told to the Ministers and Ambassadors)

S U M M A R Y

This article represents some kind of attempt of mystification of the story of Siljan the stork, written by the patriarch of Macedonian narrative folklore, Marko Cepenkov. The text is conditionally divided into two parts. One explains the tangency points of certain narrative aspects, mainly mini-genres (= formulas-expressions) in the story with contemporary Macedonian reality, ie their reflection in the cultural system. The second, is trying to imitate the narrative manner of Cepenkov after such a way as to simulate situation of conversation between the character Siljan, come today in the Macedonian capital, and some representatives of the Macedonian government and the diplomatic corps in the country.

The purpose of the article is by treatment of the "traces of folklore in contemporary culture," to allude to the actual political, economic and general existential "Macedonian states" and, of course, to give own view in this regard.

Keywords: mini-genre, formula-expression, Macedonian cultural code, the name issue, Macedonian reality.

ЛИТЕРАТУРА:

1. Бановиќ-Марковска, Ангелина (2010): *Наративот на нацијата*, Скопје, Филолошки факултет „Блаже Конески“, (стр. 425-429);
2. Крамариќ, Златко (2010): *Идентитет, текст, нација*, Скопје, Табернакул;
3. Конески, Блаже (1981): *За литературата и културата*, Скопје, Култура, Македонска книга, Мисла, Наша книга;
4. Мојсиева-Гушева, Јасмина (2010): *Во потрага по себеси*, Скопје, Институт за македонска литература;
5. Саздов, Томе (1982): *Светот на приказните*, Скопје;
6. Пенушлиски, Кирил (1968): *Волшебни приказни*, Скопје, Македонска книга;
7. Цепенков, Марко К. (1989): *Македонски народни приказни, Книга I*, Скопје, Македонска книга.